

บทที่ 4

การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด

โดยหลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลว่าด้วยวิธีพิจารณาความระหว่างประเทศ เมื่อมีการร้องขอนาคดีเข้าสู่ศาลของประเทศใด กฎหมายวิธีพิจารณาความที่ศาลจะต้องใช้ก็คือกฎหมายวิธีพิจารณาความของประเทศนั้น ทั้งนี้ เพราะโดยหลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล นิติสัมพันธ์ตามกฎหมายมหาชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศย่อมตกอยู่ภายใต้กฎหมายมหาชนภายในของรัฐคู่กรณี ทั้งนี้ เว้นแต่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น

และเนื่องจากข้อเท็จจริงที่แอลจีไทยมีการติดต่อกับค้าขายกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จึงทำให้แอลจีไทยอาจมีกรณีที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในศาลได้ทั่วโลกเช่นกัน นอกจากนี้แอลจีไทยยังอาจใช้อินญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทที่มีลักษณะระหว่างประเทศได้อีกด้วย

สำหรับการศึกษาในบทนี้จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 เรื่องหลัก ๆ คือการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางศาล การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอนุญาโตตุลาการ และการฟ้องร้องให้บริษัทแม่ร่วมรับผิดชอบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางศาล

ด้วยเหตุผลที่แอลจีไทยเป็นนิติบุคคลที่มีความเกี่ยวพันและใกล้ชิดกับประเทศไทยและเกาหลีอย่างมากจึงอาจมีกรณีที่แอลจีไทยจะเข้าสู่ศาลทั้งในศาลไทยและศาลเกาหลีได้ และไม่ว่าแอลจีไทยจะเป็นโจทก์หรือเป็นจำเลยก็ตาม

ดังนั้นในหัวข้อนี้จะทำการศึกษาถึงการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางศาลทั้งในศาลไทยและศาลของเกาหลี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในศาลไทย

โดยทั่วไปผู้ที่มีสิทธิในการนำคดีขึ้นสู่กระบวนการพิจารณาของศาลได้นั้นได้แก่ผู้ที่มีสภาพบุคคล ซึ่งหมายถึงบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล และผู้ที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลไทยจะต้องมีความสามารถในทางกฎหมาย ถ้าเป็นกรณีของนิติบุคคลต่างประเทศ ตามหลัก

กฎหมายขัดกัน ความสามารถของนิติบุคคลดังกล่าวก็ย่อมเป็นไปตามกฎหมายของประเทศที่มีการก่อตั้งและจดทะเบียนนิติบุคคล แต่ในกรณีที่นิติบุคคลมีหลายสัญชาติ ความสามารถของนิติบุคคลนั้นย่อมเป็นไปตามกฎหมายของประเทศที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ที่แท้จริงตั้งอยู่ ตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ.2481¹

สำหรับกรณีของแอลจีไชนั้นเป็นนิติบุคคลที่มีสองสัญชาติคือสัญชาติไทย และสัญชาติเกาหลี แต่แอลจีไชนั้นมีความสามารถภายใต้กฎหมายของเกาหลี ตามที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วในบทที่ 1 ดังนั้น แอลจีไชนั้นจึงมีความสามารถตามกฎหมายเกาหลีในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลได้ แต่การที่แอลจีไชนั้นจะสามารถเข้าสู่ศาลไทยได้หรือไม่ นั้น จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงบางประการที่ยอมรับให้แอลจีไชนั้นเข้าสู่ศาลไทยได้ โดยข้อเท็จจริงดังกล่าวนั้นจะเป็นไปตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั่นเอง

4.1.1.1 เขตอำนาจศาลและสิทธิในการเข้าสู่ศาล

เขตอำนาจศาลและสิทธิในการเข้าสู่ศาลในคดีแพ่งนั้นจะเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น ศาลไทยจะมีเขตอำนาจในการรับคดีภายใต้ข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

- (1) จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย
- (2) มูลคดีเกิดในประเทศไทย
- (3) โจทก์มีสัญชาติไทย
- (4) โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย
- (5) ทรัพย์สินของจำเลยอยู่ในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งหาริมทรัพย์ หรือ

อสังหาริมทรัพย์

- (6) จำเลยเคยประกอบการอยู่ในประเทศไทยในขณะเสนอคำฟ้อง หรือภายใน 2 ปีก่อนนั้น

- (7) จำเลยมีตัวแทน หรือผู้ติดต่อในการประกอบการของจำเลยในประเทศไทย ในขณะเสนอคำฟ้อง หรือภายใน 2 ปีก่อนนั้น

¹ พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, “สิทธิในการนำคดีขึ้นสู่ศาลไทย,” <http://www.archanwell.org/autopage/show_page.php?t=1&s_id=234&d_id=233>, วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2551.

อย่างไรก็ดี แม้ว่าสิทธิในการเข้าสู่ศาลไทยนั้นจะมีได้หลายกรณีดังที่กล่าวข้างต้น แต่กรณีการนำคดีเข้าสู่ศาลไทยดังกล่าวนี้ จะสามารถนำมาปรับใช้กับแอลจีไทยได้หรือไม่ ทั้งในกรณีที่แอลจีไทยเป็นโจทก์ และเป็นจำเลย เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าแอลจีไทยมีสัญชาติเกาหลี และมีภูมิลำเนาอยู่ที่เกาหลี หากพิจารณาตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ตามที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วในบทที่ 1

ดังนั้น การศึกษาหัวข้อนี้จึงจะทำการศึกษาทั้งกรณีที่แอลจีไทยเป็นโจทก์และเป็นจำเลยในศาลไทย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กรณีที่แอลจีไทยเป็นโจทก์

มาตรา 4 (1) ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้กำหนดสิทธิในการเข้าสู่ศาลไว้ โดยบัญญัติว่าคำฟ้องให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลไม่ว่าจำเลยจะมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่

จากบทบัญญัติข้างต้นทำให้แอลจีไทยสามารถเข้าสู่ศาลไทยได้ใน 2 กรณีคือ กรณีแรก แอลจีไทยจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาในเขตศาล และกรณีที่สองแอลจีไทยจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในศาลโดยไม่คำนึงว่าจำเลยจะมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยหรือไม่

ดังนั้น การที่แอลจีไทยมีสัญชาติและภูมิลำเนาอยู่ในเกาหลี ก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อแอลจีไทยในการเข้าสู่ศาลไทยแต่อย่างใด

กรณีที่แอลจีไทยเป็นจำเลย

สำหรับการเข้าสู่ศาลในกรณีที่แอลจีไทยเป็นจำเลยนั้น ได้แก่กรณีที่แอลจีไทยถูกบุคคลหรือบริษัทอื่น ๆ ฟ้องคดีในศาลไทย โดยการเข้าสู่ศาลไทยของแอลจีไทยในกรณีที่เป็นจำเลยนี้จะทำให้แอลจีไทยสามารถที่จะเข้าสู่ศาลไทยได้หลายกรณี ตัวอย่างเช่น หากบุคคลหรือบริษัทอื่นฟ้อง แอลจีไทย โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 4 (1) ก็จะทำให้แอลจีไทยเข้าสู่ศาลตามมาตรา 4 (1) ด้วยโดยปริยาย หรือถ้าบุคคลหรือบริษัทอื่นฟ้อง แอลจีไทย โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 4 ตรี ก็จะทำให้แอลจีไทยเข้าสู่ศาลตามมาตรา 4 ตรี ด้วยเช่นกัน

จากการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่าสถานะบุคคลของแอลจีไทยไม่ได้เป็นอุปสรรคในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางศาลไทยเลย และแอลจีไทยเองก็มีสิทธิในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางศาลไทยได้ ทั้งในกรณีที่แอลจีไทยเป็นโจทก์ หรือเป็นจำเลย

4.1.1.2 การเลือกใช้กฎหมายของศาล

ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลนั้น ถ้าศาลไทยจะต้องวินิจฉัยคดีของเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศ ศาลไทยจะต้องตัดสินคดีโดยคำนึงถึงลักษณะระหว่างประเทศของคดี ศาลไทยไม่อาจใช้กฎหมายเอกชนของไทยโดยอัตโนมัติ แต่ศาลไทยจะต้องใช้กฎหมายของศาลอื่นได้แก่พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 และกฎหมายของรัฐต่างประเทศซึ่งกฎหมายขัดกันของไทยรับรองว่ามีจุดเกาะเกี่ยวกับคดีในศาลไทย และกฎหมายขัดกันของไทยก็ยอมรับอีกด้วยว่ากฎหมายของรัฐต่างประเทศนั้นอาจมีสถานะเป็นกฎหมายแพ่งสารบัญญัติที่มีผลต่อคดี (Applicable Substantive Law to Cases)²

ตัวอย่างเช่น เมื่อแอลจีไทยเป็นคู่ความในศาลไทย และหากคู่ความอีกฝ่ายกล่าวอ้างลักษณะระหว่างประเทศของคดี ศาลไทยก็จะต้องนำเอากฎหมายขัดกันของไทยมาใช้ต่อคดี ซึ่งหากประเด็นเรื่องสถานภาพของบุคคลก็จะตกอยู่ภายใต้มาตรา 10 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 กำหนดว่าความสามารถและความไร้ความสามารถของบุคคลย่อมเป็นไปตามกฎหมายสัญชาติของบุคคลนั้น และเมื่อแอลจีไทยมีสัญชาติเกาหลี ศาลไทยก็จะต้องดูว่ากฎหมายขัดกันของเกาหลียอมรับว่าความสามารถของแอลจีไทยนั้นเป็นไปตามกฎหมายเกาหลีหรือไม่ และหากผลปรากฏว่ากฎหมายขัดกันของเกาหลียอมรับว่ากฎหมายที่นำมาบังคับกับแอลจีไทยนี้ได้แก่กฎหมายแพ่งสารบัญญัติของเกาหลีแล้ว ศาลไทยจึงจะสามารถใช้กฎหมายแพ่งสารบัญญัติของเกาหลีมาพิจารณาความสามารถของแอลจีไทยได้ ซึ่งในความเป็นจริงกฎหมายขัดกันของเกาหลีก็ยอมรับว่าแอลจีไทยมีความสามารถตามกฎหมายเกาหลีด้วย

แต่ทั้งนี้ ความสามารถของแอลจีไทยในกรณีข้างต้นนี้จะประเด็นความสามารถที่ไม่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ เพราะถ้าเป็นความสามารถของแอลจีไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์นั้น ศาลไทยจะต้องไปใช้กฎหมายขัดกันของรัฐเจ้าของที่ดินที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์นั้น ไม่ใช่กฎหมายขัดกันของเกาหลีแต่อย่างใด ตามบทบัญญัติของมาตรา 10 วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 ดังที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วในบทที่ 1

² พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, “อำนาจอธิปไตยของรัฐและนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศ,” <<http://www.lawonline.co.th/Document/AcharnPuntip16.doc>>, วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2551.

4.1.2 การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในศาลเกาหลี

การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของแอลจีไทยในศาลของเกาหลีนั้น ย่อมมีความเป็นไปได้อย่างมาก เพราะแอลจีไทยมีสัญชาติเกาหลี และมีภูมิลำเนาอยู่ในเกาหลีด้วย หากพิจารณาตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ดังที่กล่าวแล้ว

4.1.2.1 เขตอำนาจศาลและสิทธิในการเข้าสู่ศาล

ตามกฎหมายของเกาหลี ศาลแพ่งจะมีอำนาจในการพิจารณา และพิพากษาคดีแพ่งและคดีพิพาททางการพาณิชย์ ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจและสิทธิในการเข้าสู่ศาลของเกาหลีได้แก่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือ Civil Procedure Act

สำหรับเขตอำนาจของศาลในเกาหลี โดยทั่วไปคดีความต่าง ๆ จะต้องนำเสนอต่อศาลที่จำเลยมีถิ่นที่อยู่ (มาตรา 2 (General Forum))³ แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของเกาหลีจะมีการแบ่งเขตอำนาจของศาลในแต่ละประเภทของคดีแตกต่างกัน เช่นในเรื่องของบุคคล ศาลที่มีอำนาจคือศาลที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ (มาตรา 3 (General Forum of Person))⁴ หรือในส่วนของนิติบุคคล ศาลที่มีอำนาจคือศาลที่สำนักงานใหญ่ของนิติบุคคลนั้น ๆ ตั้งอยู่ (มาตรา 5 (General Forum of Juristic Person, etc.))⁵ เป็นต้น

³ Article 2 (General Forum) A lawsuit is subject to the jurisdiction of a court at the place where a defendant's general forum is located.

⁴ Article 3 (General Forum of Person) General forum of a person shall be determined by his domicile: Provided, That in case where he has no domicile in the Republic of Korea or his domicile is unknown, it shall be determined pursuant to his residence, and if his residence is unfixed or unknown, it shall be determined pursuant to his last domicile.

⁵ Article 5 (General Forum of Juristic Person, etc.) (1) General forum of a juristic person or any other association or foundation shall be determined pursuant to the place where its principal office or business place is located, and in case where there exists no office and business place, it shall be determined pursuant to the domicile of the person principally in charge of its duties. (2) In case where the provisions of paragraph (1) are applied to a foreign juristic person and any other foreign association or foundation, their

นอกเหนือจากนั้นคู่พิพาทยังสามารถเลือกศาลที่จะใช้ในการพิจารณาคดีได้ (มาตรา 29 (Jurisdiction by Agreement))⁶

ดังนั้น สิทธิในการเข้าสู่ศาลตามกฎหมายของเกาหลีคือการเสนอคำฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ตามประเภทของคดี

อย่างไรก็ดี เนื่องจากแอลจีไทยสามารถที่จะเป็นโจทก์หรือเป็นจำเลยในศาลเกาหลีได้เช่นกัน ทำให้ต้องมีการศึกษาในกรณีที่แอลจีไทยเป็นโจทก์และเป็นจำเลยในศาลเกาหลีด้วย

กรณีที่แอลจีไทยเป็นโจทก์

แอลจีไทยสามารถเข้าสู่ศาลเกาหลีได้ โดยอาศัยบทบัญญัติของมาตรา 2 คือเสนอคำฟ้องต่อศาลที่จำเลยมีถิ่นที่อยู่ และหากจำเลยเป็นนิติบุคคล แอลจีไทยก็ต้องเสนอคำฟ้องต่อศาลที่สำนักงานใหญ่ของนิติบุคคลนั้นตั้งอยู่ หรือสถานที่ที่ใช้ดำเนินธุรกิจของนิติบุคคลนั้นตั้งอยู่ (มาตรา 5 (General Forum of Juristic Person, etc.))

กรณีที่แอลจีไทยเป็นจำเลย

เนื่องจากแอลจีไทยมีภูมิลำเนาในเกาหลี และเป็นนิติบุคคลที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในเกาหลี จึงทำให้แอลจีไทยสามารถที่จะเข้าสู่ศาลได้ตามมาตรา 2 ประกอบกับมาตรา 5 ของ Civil Procedure Act เช่นกัน

4.1.2.2 การเลือกใช้กฎหมายของศาล

ดังที่กล่าวแล้วว่าตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล หากคดีมีลักษณะระหว่างประเทศ และคู่ความในคดีอ้างความเป็นระหว่างประเทศของคดี ศาลของเกาหลีย่อมไม่อาจใช้กฎหมายเอกชนของเกาหลีโดยอัตโนมัติ วิธีการเลือกกฎหมายมาวินิจฉัยคดีจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

general forums shall be determined pursuant to their offices, business places, or the domiciles of the persons in charge of their duties, in the Republic of Korea.

⁶ Article 29 (Jurisdiction by Agreement) (1) Parties to a lawsuit may decide by agreement the competent court of the first instance. (2) The agreement referred to in paragraph (1) shall be valid only when it is made in writing with respect to a lawsuit based on a specific legal relationship.

ในกรณีที่แอลจีไทยเป็นคู่ความในศาลของเกาหลี และหากคู่ความอีกฝ่ายกล่าวอ้างลักษณะระหว่างประเทศของคดี ศาลของเกาหลีก็ต้องพิจารณาความเป็นระหว่างประเทศ โดยใช้กฎหมายขัดกันของเกาหลีก่อน เพื่อหากกฎหมายแพ่งสารบัญญัติที่มีผลต่อคดี (Applicable Substantive Law to Cases) นั้น ๆ

ตัวอย่างเช่น การพิจารณาประเด็นความสามารถของแอลจีไทยที่มีสัญชาติเกาหลี ศาลเกาหลีก็ต้องใช้กฎหมายขัดกันของศาลเกาหลีก่อน และประเด็นความสามารถของบุคคลตามกฎหมายของเกาหลีนี้จะตกอยู่ภายใต้มาตรา 11 แห่ง Private International Act ที่กำหนดให้ความสามารถของบุคคลเป็นไปตามกฎหมายของประเทศเจ้าของสัญชาติของบุคคลนั้น ดังนั้นเมื่อแอลจีไทยมีสัญชาติเกาหลี กฎหมายแพ่งสารบัญญัติของเกาหลีจึงเป็นกฎหมายที่มีผลต่อความสามารถของแอลจีไทย ศาลเกาหลีจึงจะสามารถนำเอากฎหมายแพ่งสารบัญญัติของเกาหลีในเรื่องความสามารถมาพิจารณาความสามารถของแอลจีไทยต่อไป

แต่ถ้าเป็นกรณีสมมติว่าแอลจีไทยมีสัญชาติลาว ศาลเกาหลีก็ต้องไปดูกฎหมายขัดกันของเกาหลีก่อน หากประเด็นแห่งคดีเป็นประเด็นความสามารถของบุคคล ตามกฎหมายขัดกันของเกาหลีนี้จะตกอยู่ภายใต้มาตรา 11 แห่ง Private International Act ที่กำหนดให้ความสามารถของบุคคลเป็นไปตามกฎหมายของประเทศเจ้าของสัญชาติของบุคคลนั้น ลำดับต่อไปศาลเกาหลีก็ต้องพิจารณากฎหมายขัดกันของประเทศลาวว่ายอมรับให้แอลจีไทยมีความสามารถตามกฎหมายของประเทศลาวหรือไม่ และหากกฎหมายขัดกันของประเทศลาวยอมรับว่าแอลจีไทยมีความสามารถตามกฎหมายของประเทศลาวแล้ว ศาลเกาหลีก็จะนำเอากฎหมายสารบัญญัติของประเทศลาวมาพิจารณาความสามารถของแอลจีไทย

อย่างไรก็ดี ในเรื่องของความเป็นไปได้ที่แอลจีไทยจะฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐในคดีภาษีและคดีปกครองนั้น สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากภาคผนวก จ. ในหน้า 105 ส่วนในกรณีความเป็นไปได้ที่ แอลจีไทยจะฟ้องรัฐบาลไทยกรณีละเมิดความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (Agreement between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Republic of Korea for the Promotion and Protection Investment) โดยใช้วิธีระงับข้อพิพาทภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาททางการลงทุนระหว่างรัฐและคนชาติของรัฐอื่น (Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and National of Others States: ICSID) นั้น สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก ฉ. หน้า 109

4.2 การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอนุญาโตตุลาการ

เนื่องจากการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการเป็นข้อตกลงของคู่กรณีจึงสามารถเป็นความลับ บรรยากาศของขั้นตอนพิจารณามีลักษณะมุ่งประนีประนอมมากกว่าการมุ่งแพ้ชนะ การพิจารณาจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว และคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการสามารถนำขึ้นฟ้องต่อศาลให้บังคับคดีได้ แต่เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการนี้จะมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าการระงับข้อพิพาทโดยศาล ดังนั้น การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการจึงเป็นเพียงทางเลือกหนึ่งในการระงับข้อพิพาทเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม สำหรับการศึกษานี้ในหัวข้อนี้จะแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ โดยหัวข้อแรกจะกล่าวถึงสถาบันอนุญาโตตุลาการ หัวข้อที่สองจะกล่าวถึงการเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการ หัวข้อที่สามจะกล่าวถึงการเลือกใช้กฎหมายของอนุญาโตตุลาการ และหัวข้อที่สี่จะกล่าวถึงการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 สถาบันอนุญาโตตุลาการ

ในปัจจุบันมีสถาบันอนุญาโตตุลาการอยู่หลายสถาบัน ทั้งสถาบันอนุญาโตตุลาการของประเทศไทย ซึ่งได้แก่สถาบันอนุญาโตตุลาการของสำนักงานศาลยุติธรรม และสถาบันอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศก็มีอยู่หลากหลายสถาบัน เช่น International Centre for Dispute Resolution (ICDR) ซึ่งเป็นอนุญาโตตุลาการแผนกระหว่างประเทศของ American Arbitration Association (AAA), International Chamber of Commerce (ICC), The London Court of International Arbitration (LCIA), Singapore International Arbitration Centre (SIAC), Australian Centre for International Commercial Arbitration (ACICA), และ The Korea Commercial Arbitration Board (KCAB) เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแต่ละสถาบันอนุญาโตตุลาการก็จะมีข้อบังคับเป็นของตนเอง และในภาพรวมแล้วข้อบังคับของทุกสถาบันจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยคู่สัญญาสามารถที่จะเลือกใช้สถาบันอนุญาโตตุลาการใดก็ได้ตามความสมัครใจ

นอกจากนี้ แอลจีไทยยังสามารถที่จะเลือกใช้สถาบันอนุญาติตตูลการระหว่างประเทศ สถาบันใดก็ได้ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อแอลจีไทยมากที่สุดไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ทางด้านรูปคดี หรือค่าใช้จ่าย เป็นต้น

ทั้งนี้ รายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอนุญาติตตูลการข้างต้นนั้น ผู้เขียนได้ทำการสรุปรายละเอียดที่สำคัญ ๆ ไว้ในภาคผนวก ข. หน้า 115 แล้ว

4.2.2 การเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทของอนุญาติตตูลการ

จากการที่ได้ศึกษาพบว่าแอลจีไทยสามารถใช้สิทธิในการระงับข้อพิพาทโดย อนุญาติตตูลการ โดยแอลจีไทยสามารถใช้สถาบันอนุญาติตตูลการระหว่างประเทศหรือสถาบัน อนุญาติตตูลการของประเทศไทยก็ได้ ตามที่แอลจีไทยเห็นว่าสะดวกและเหมาะสมกับองค์กร เนื่องจากข้อบังคับของทุก ๆ สถาบันไม่ได้ห้ามให้คนต่างด้าวที่ไม่ใช่คนชาติของประเทศสมาชิกเข้าสู่กระบวนการอนุญาติตตูลการของตนแต่อย่างใด (โปรดดูรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน อนุญาติตตูลการแต่ละสถาบันในภาคผนวก ข. หน้า 115)

4.2.3 การเลือกใช้กฎหมายของอนุญาติตตูลการ

คณะอนุญาติตตูลการของทุกสถาบันจะมีการเลือกใช้กฎหมายที่เหมือนกัน กล่าวคือ กฎหมายตามเจตนาของคู่พิพาทเป็นหลัก และในกรณีที่คู่พิพาทไม่ได้ตกลงกฎหมายที่ใช้พิจารณา เอาไว้ คณะอนุญาติตตูลการมีดุลยพินิจในการเลือกใช้กฎหมายตามที่เหมาะสมสมควรได้ เว้นแต่จะมี กรณีการขัดกันของกฎหมาย ทั้งนี้ จะเป็นไปตามข้อบังคับของสถาบันอนุญาติตตูลการแต่ละ สถาบัน

4.2.4 การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาติตตูลการ

โดยทั่วไปคำชี้ขาดของอนุญาติตตูลการจะมีผลบังคับในรัฐที่ทำการพิจารณาข้อพิพาท และรัฐที่เป็นคู่พิพาทเท่านั้น แต่เนื่องจากข้อเท็จจริงของข้อพิพาทระหว่างประเทศนั้น คู่พิพาทอาจ มีทรัพย์สินที่ต้องบังคับตามคำชี้ขาดอยู่ในหลายประเทศ หรือทรัพย์สินดังกล่าวอาจไม่ได้อยู่ใน ประเทศที่คำชี้ขาดของอนุญาติตตูลการได้ทำขึ้น หรือไม่ได้อยู่ในประเทศที่เป็นคู่พิพาทกันแล้วแต่

กรณี จึงอาจทำให้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่มีสภาพบังคับในรัฐอื่น ๆ ที่ไม่ใช่รัฐที่เป็นคู่ความนั้นได้

แต่ในปัจจุบันมีสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ให้สิทธิของคู่พิพาทสามารถนำเอาคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศไปยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาบังคับตามคำชี้ขาดได้ ถ้าศาลที่คู่พิพาทนำไปฟ้องนั้นเป็นศาลในประเทศภาคีของ Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards 1958 (New York Convention)⁷ หรือศาลในประเทศภาคีของ Inter-American Convention on International Commercial Arbitration, 1975 (Panama Convention)⁸ แล้วแต่กรณี

สำหรับสนธิสัญญาที่ประเทศไทยและเกาหลีเป็นภาคีนั้นได้แก่ Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards 1958 (New York Convention)⁹ แต่สนธิสัญญา Inter-American Convention on International Commercial Arbitration, 1975 (Panama Convention) นี้ ทั้งประเทศไทยและเกาหลีไม่ได้เป็นภาคีแต่อย่างใด ซึ่งพบว่าภาคีของ Panama Convention นี้จะเป็นประเทศในแถบอเมริกาเท่านั้น

สำหรับข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาในหัวข้อการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอนุญาโตตุลาการนี้พบว่า หลักเกณฑ์ในการเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการ การเลือกใช้กฎหมาย และผลของคำชี้ขาดของสถาบันอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ และสถาบันอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยนั้นจะมีเงื่อนไขที่คล้ายคลึงกัน แต่สถาบันอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยจะยอมรับคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ แม้ว่าคำชี้ขาดดังกล่าวจะได้อำนาจขึ้นในต่างประเทศ และศาลมีอำนาจในการพิพากษาบังคับตามคำชี้ขาดได้เมื่อเป็นคำชี้ขาดที่อยู่ในบังคับแห่งสนธิสัญญา อนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีและให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่ประเทศไทยยอมตนเข้าผูกพันเท่านั้น นอกจากนี้คำชี้ขาดของ

⁷ UNCITRAL, “1958-Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards,” <http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention.html>, 6 February 2008.

⁸ American Arbitration Association, “Inter-American Convention on International Commercial Arbitration, 1975,” <<http://www.adr.org/sp.asp?id=31620>>, 6 February 2008.

⁹ UNCITRAL, “Status 1958- Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards,” <http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention_status.html>, 6 February 2008.

อนุญาโตตุลาการของไทยยังสามารถมีผลบังคับในประเทศภาคีอื่นแห่งสนธิสัญญา อนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศฉบับเดียวกันกับที่ประเทศไทยเป็นภาคีดังกล่าวด้วย

อย่างไรก็ดี แอลจีไทยสามารถเลือกที่จะใช้สถาบันอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ สถาบันใดระดับข้อพิพาทของตนก็ได้ และในกรณีที่แอลจีไทยมีข้อพิพาทกับคู่สัญญา โดยแอลจีไทยและคู่สัญญาได้เลือกใช้อุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ หรืออนุญาโตตุลาการของประเทศไทย และเมื่ออนุญาโตตุลาการดังกล่าวได้มีคำชี้ขาดแล้ว หากแอลจีไทยหรือคู่สัญญาประสงค์ที่จะบังคับกับทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากประเทศที่คำชี้ขาดได้ทำขึ้น หรือ นอกเหนือจากประเทศไทยและประเทศของคู่สัญญาแล้ว แอลจีไทยหรือคู่สัญญาสามารถนำเอาคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ หรืออนุญาโตตุลาการของประเทศไทยไปยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาบังคับตามคำชี้ขาดได้ ถ้าศาลที่คู่พิพาทนำไปฟ้องนั้นเป็นศาลในประเทศภาคีของ Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards 1958 (New York Convention) หรือประเทศภาคีของ Inter-American Convention on International Commercial Arbitration, 1975 (Panama Convention) แล้วแต่กรณี (ถ้าคู่พิพาทของแอลจีไทยเป็นประเทศภาคีของ Panama Convention)

4.3 การฟ้องร้องให้บริษัทแม่ร่วมรับผิดชอบ

หลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องนี้คือแนวทางการตัดสินของศาลซึ่งเป็นกฎหมายจารีตประเพณี และกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่แต่ละรัฐได้บัญญัติไว้เป็นกฎหมายภายในของแต่ละรัฐเอง ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ผู้ถือหุ้นหรือบริษัทแม่ต้องร่วมรับผิดชอบมีด้วยกันหลายสถานการณ์ เช่น กรณีที่บริษัทลูกไม่มีอิสระทางบริหารและทางการเงินแต่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดอยู่ภายใต้การตัดสินใจของบริษัทแม่ หรือไม่มีการแยกทรัพย์สินกันอย่างชัดเจนระหว่างผู้ถือหุ้นและบริษัท หรือผู้ถือหุ้นใช้สอยทรัพย์สินของบริษัทดังเช่นทรัพย์สินของตนเอง เป็นต้น¹⁰

¹⁰ สุวิมล ศิริจันทร์วานนท์, “สถานะทางกฎหมายของรัฐวิสาหกิจไทยตามกฎหมายต่างประเทศ : กรณีศึกษาบริษัท ปตท. คำสากล จำกัด,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), น. 120.

อย่างไรก็ดีหลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคล (Piercing the Corporate Veil) นี้ได้กำหนดให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทต้องรับผิดชอบในบางกรณีเพื่อเป็นการคุ้มครองเจ้าหนี้หรือบุคคลภายนอก ซึ่งเป็นที่ยอมรับในหลายประเทศเช่น ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และเยอรมัน เป็นต้น¹¹

ทั้งนี้ สำหรับรายละเอียดของหลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคล (Piercing the Corporate Veil) นั้น สามารถดูเพิ่มเติมได้จากภาคผนวก ข. ในหน้า 126 ซึ่งผู้เขียนได้ทำการสรุปและวิเคราะห์ไว้แล้ว

ดังนั้น ในหัวข้อนี้จึงจะทำการศึกษาถึงความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้น หรือบริษัทแม่ของแอลจีไทย ซึ่งได้แก่ บริษัทแอลจี อีเลคทรอนิคส์ อิงค์ ตามหลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคล (Piercing the Corporate Veil) โดยจะทำการพิจารณาว่าประเทศไทยและเกาหลีมีการยอมรับหลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคลนี้หรือไม่ เพื่อที่จะสามารถสรุปได้ว่าบริษัทแม่ของแอลจีไทยจะสามารถถูกฟ้องให้ร่วมรับผิดกับแอลจีไทยได้หรือไม่อย่างไร

โดยจะแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งในส่วนแรกจะทำการศึกษาถึงการยอมรับหลักการนี้ในประเทศไทย ในส่วนที่สองจะทำการศึกษาถึงการยอมรับหลักการนี้ในเกาหลี และในส่วนที่สามจะศึกษาว่าบริษัทแม่ของแอลจีไทยจะสามารถถูกฟ้องให้ร่วมรับผิดกับแอลจีไทยได้หรือไม่และถ้าได้จะมีกรณีใดบ้าง โดยการศึกษาที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1 การยอมรับหลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคลของบริษัท (Piercing the Corporate Veil) ในประเทศไทย

ประเทศไทยมีการใช้หลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลของบริษัทอยู่บ้างทั้งในรูปของบทบัญญัติกฎหมายและคำพิพากษาของศาล แต่ศาลก็ไม่ได้ให้เหตุผลหรือวางหลักเกณฑ์การใช้หลักดังกล่าวอย่างชัดเจน และยังไม่เป็นการกำหนดบังคับที่แน่นอนว่า ศาลจะต้องนำหลักนี้มาใช้เสมอไปหรือไม่เพียงใด¹²

¹¹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “การร่วมรับผิดของกรรมการบริษัททางกฎหมาย,” <<http://www.led.go.th/vichakarn/pdf/group09.pdf>>, วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551.

¹² นิวิษฐชัย สำเนาพันธุ์, “ความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นและกรรมการของบริษัทภายใต้หลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลของบริษัทจำกัด,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529), น. 74.

สำหรับประเทศไทยก็ได้เคยมีการนำเอาหลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลของบริษัทนี้มาใช้ ทั้งโดยบทบัญญัติของกฎหมาย และโดยคำพิพากษา ดังนี้

ก. โดยบทบัญญัติของกฎหมาย

สำหรับบทบัญญัติของกฎหมายที่มีการนำหลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลของบริษัทมาใช้นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นกฎหมายมหาชนในสถานการณ์พิเศษ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับกรณีต่าง ๆ ดังนี้

(1) การกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย (ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจคนต่างด้าว พ.ศ. 2542)

(2) การกำหนดสิทธิในการถือครองที่ดิน (ตามมาตรา 97 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน) และ

(3) การจัดการทรัพย์สินของต่างด้าว (ตามมาตรา 5 และ 6 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมและจัดการกิจการทรัพย์สินของคนต่างด้าวบางจำพวกในภาวะคับขัน พ.ศ. 2484 และมาตรา 3 และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกักคุมตัวและการควบคุมจัดการกิจการหรือทรัพย์สินของบุคคลที่เป็นศัตรูต่อสหประชาชาติ พ.ศ. 2488) เป็นต้น

โดยกรณีดังกล่าวข้างต้น จะไม่คำนึงว่าบริษัทนั้นจะได้ทำการจดทะเบียนก่อตั้งนิติบุคคลในประเทศไทยหรือไม่ แต่ถ้ามีผู้ถือหุ้นข้างมากเป็นคนต่างด้าว หรือกระทำการเพื่อประโยชน์ของต่างด้าว หรือคนต่างด้าวมีผลประโยชน์แล้วแต่กรณี ก็จะทำให้บริษัทนั้นเป็นคนต่างด้าวไปด้วย ซึ่งจะทำให้เห็นว่ากฎหมายเหล่านี้ไม่ได้คำนึงว่าบริษัทมีความเป็นนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากผู้ถือหุ้นแต่อย่างใด

ข. โดยคำพิพากษาของศาล

ศาลไทยได้เคยพิจารณาพิพากษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบแห่งของบริษัท ผู้ถือหุ้น และกรรมการของบริษัทไว้ ทั้งในด้านนิติกรรมสัญญา ละเมิด แรงงาน ซึ่งผลของคำพิพากษาเองก็มีลักษณะไปในทำนองเดียวกันกับการใช้หลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลของบริษัท โดยศาลจะไม่คำนึงว่าบริษัทนั้นมีสภาพบุคคลแยกต่างหากจากผู้ถือหุ้น หรือกรรมการของบริษัทอย่างเด็ดขาด ถ้าหากบริษัทนั้นได้ใช้ความเป็นนิติบุคคลของบริษัทไปในทางที่มีชอบด้วยกฎหมาย

อย่างไรก็ดี ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่าประเทศไทยได้นำหลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลของบริษัทมาใช้ในบางกรณี แต่ก็ไม่เคยมีบทบัญญัติของกฎหมายหรือการตีความของศาลอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถนำหลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลของบริษัทมาใช้เพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป

และในกรณีที่ไม่ใช่บทบัญญัติของกฎหมายพิเศษโดยเฉพาะ ที่นำเอาหลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลของบริษัทมาบัญญัติไว้โดยตรงแล้ว ก็จะต้องนำหลักกฎหมายทั่วไปเรื่องอื่นมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาคต่อไป

สำหรับหลักกฎหมายที่น่าจะนำมาพิจารณาแก้ไขปัญหาคการใช้สภาพนิติบุคคลของบริษัทโดยมิชอบนั้น ได้แก่ หลักสุจริตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5 และหลักตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 797 และมาตรา 820¹³

4.3.2 การยอมรับหลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคลของบริษัท (Piercing the Corporate Veil) ในเกาหลี¹⁴

ตามกฎหมายพาณิชย์ของเกาหลี หรือ Commercial Code (Republic of Korea) นั้น จะถือว่าบริษัทมีสถานะเป็นนิติบุคคล (Article 171)¹⁵ ซึ่งความรับผิดของผู้ถือหุ้นจะไม่เกินราคาหุ้นที่ตนได้จ่ายไป (Article 331)¹⁶ ดังนั้น ความรับผิดของบริษัทตาม Commercial Code นั้นจะเป็นความรับผิดที่จำกัด แต่เกาหลีก็ยอมรับหลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคลนี้เช่นเดียวกัน โดยจะเห็นได้จากการตีความของมาตรา 171 (1) ของ Commercial Code ที่ศาลเกาหลีจะตีความโดยการพิสูจน์ถึงผู้ถือหุ้นที่อยู่เบื้องหลังบริษัท โดยปฏิเสธการพิจารณาถึงสภาพความเป็นนิติบุคคลของบริษัทนั้น และความเห็นในการตีความตามมาตรา 171 (1) ในเกาหลี ส่วนใหญ่จะให้ทำการพิจารณาจากมาตรา 2 (1) และ (2) ของ Civil Code¹⁷ นั่นก็คือการตีความตามหลักสุจริต โดยบริษัทจะต้องใช้สิทธิของตน หรือกระทำการใด ๆ ด้วยความสุจริต

¹³ เฟ็งอั้ง, น.98.

¹⁴ Sung Bae Kim, "A Comparison of the Doctrine of Piercing the Corporate Veil in the United States and In South Korea," <<http://www.utulsa.edu/law/ilj/Past%20Issues/Volume%203/73%20A%20Comparison%20of%20the%20Doctrine%20of%20Piercing%20the%20Corporate%20Veil%20in%20the%20United%20States%20and%20in%20South%20Korea.pdf>>, p. 86, 8 February 2008.

¹⁵ Commercial Code, Article 171 (1) "A Company shall be a juristic person"

¹⁶ Commercial Code, Article 331 (Liability of Shareholder) "The liability of a shareholder shall be limited to the subscription price which he has paid for his shares"

¹⁷ Civil Code, Article 2 (Trust and Good Faith)

จากบทบัญญัติข้างต้นทำให้ทราบว่าในการพิจารณาของศาลเกาหลีจะใช้หลักสุจริตเข้ามาพิจารณาแก้ไขปัญหาการใช้สภาพนิติบุคคลของบริษัทโดยมิชอบ เมื่อมีการใช้สภาพนิติบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ที่ผิดกฎหมายหรือใช้ความเป็นนิติบุคคลเพื่อปิดบังบุคคลซึ่งซ่อนอยู่เบื้องหลัง

แต่เนื่องจากมาตรา 171 และมาตรา 331 ของ Commercial Code ได้มีบทบัญญัติคุ้มครองผู้ถือหุ้นของบริษัทว่ามีสถานะเป็นนิติบุคคล และเมื่อผู้ถือหุ้นจะต้องรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตน ดังนั้น เมื่อบริษัทมีสภาพนิติบุคคลแล้ว ย่อมหมายความว่าสภาพบุคคลแยกต่างหากจากผู้ถือหุ้นทั้งหมด นอกจากนั้นหากผู้ถือหุ้นได้ชำระค่าหุ้นครบถ้วนแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องร่วมรับผิดชอบใด ๆ กับบริษัทเลย

ทั้งนี้ ในการพิจารณาของศาลเกาหลีนั้นจะยึดหลักสุจริตเช่นเดียวกันกับนานาประเทศ ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าหากบริษัทหรือนิติบุคคลใดกระทำการโดยไม่สุจริต ก็ไม่ควรที่จะอ้างสิทธิตามมาตรา 171 และมาตรา 331 ของ Commercial Code นี้ได้

4.3.3 การฟ้องให้บริษัทแม่ร่วมรับผิดชอบภายใต้หลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคลของบริษัท (Piercing the Corporate Veil)

กรณีที่คุณพิพาทของแอลจีไทยประสงค์ที่จะฟ้องร้องบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ อิงค์ ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น และเป็นบริษัทแม่ของแอลจีไทยให้ร่วมรับผิดชอบกับแอลจีไทยนั้น ก็สามารถทำได้ทั้งในประเทศไทยและเกาหลี เนื่องจากประเทศไทยและเกาหลีได้ยอมรับหลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคล (Piercing the Corporate Veil) เช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้คุณพิพาทย่อมที่จะพิจารณาถึงความสะดวก และทรัพย์สินที่จะต้องบังคับคดีเป็นหลักในการตัดสินใจว่าจะยื่นฟ้องต่อศาลไทย หรือศาลเกาหลี

สำหรับความรับผิดชอบของบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ อิงค์ ร่วมกับแอลจีไทยนี้ อาจเป็นผลมาจากการที่แอลจีไทยผิดสัญญา หรือแอลจีไทยได้ทำละเมิด หรือมีการเลิกจ้างลูกจ้างโดยไม่เป็นธรรม เป็นต้น

(1) The exercise of rights and the performance of duties shall be in accordance with the principle of trust and good faith. (2) No abuse of rights shall be permitted.

เมื่อพิจารณาจากบรรดากฎหมายไทย และแนวคำพิพากษาของศาลไทยที่ได้นำเอาหลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคลมาปรับใช้นี้ ทำให้บริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ อิงค์อาจจะต้องร่วมรับผิดชอบกับแอลจีไทยในฐานะที่เป็นบริษัทผู้ถือหุ้นของแอลจีไทยได้

อย่างไรก็ตามในส่วนของคุณีแรงงานนั้น แม้จะศาลจะได้ใช้หลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลของบริษัทในความรับผิดชอบด้านแรงงาน เพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ความคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของลูกจ้างเป็นหลักก็ตาม แต่ถ้าลูกจ้างกระทำผิดหรือทุจริต หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อบริษัท ศาลก็สามารถที่จะใช้หลักการไม่คำนึงถึงสภาพบุคคลดังกล่าวนี้คุ้มครองสิทธิประโยชน์ของบริษัทได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น บริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ อิงค์ และผู้ถือหุ้นของแอลจีไทยจึงสามารถได้รับประโยชน์จากหลักการนี้ในคดีแรงงานเช่นเดียวกัน

ในคดีอื่น ๆ บริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ อิงค์ และผู้ถือหุ้นของแอลจีไทยก็สามารถได้รับประโยชน์จากหลักการนี้เช่นเดียวกัน หากคู่กรณีของแอลจีไทยไม่ว่าจะเป็นกรณีความรับผิดชอบด้านนิติกรรมสัญญา หรือด้านละเมิด ได้ใช้สิทธิของตนโดยไม่สุจริต

นอกจากนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1015¹⁸ ยังได้ให้ความคุ้มครองประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นของบริษัทอย่างเคร่งครัด ทำให้บริษัทกลายเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากผู้ถือหุ้นนั้น และส่งผลให้บริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ อิงค์ และผู้ถือหุ้นของแอลจีไทยอาจสามารถยกเป็นข้อต่อสู้กับบุคคลภายนอกเพื่อปฏิเสธการร่วมรับผิดชอบกับแอลจีไทยได้ และหากบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ อิงค์ และผู้ถือหุ้นของแอลจีไทยจะต้องรับผิดชอบก็จะรับผิดชอบอย่างจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือเท่านั้น (มาตรา 1096 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) นั่นหมายความว่าหากบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ อิงค์ และผู้ถือหุ้นของแอลจีไทยได้ชำระค่าหุ้นครบถ้วนตามมูลค่าหุ้นที่ตนถือแล้วก็ย่อมที่จะไม่ต้องรับผิดชอบร่วมกับแอลจีไทยแต่อย่างใด

ทั้งนี้ การที่บริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ อิงค์ และผู้ถือหุ้นของแอลจีไทยจะสามารถอ้างความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1015 และมาตรา 1096 ได้มากน้อยเพียงใดนั้นย่อมเป็นดุลยพินิจของศาลต่อไป ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าหากแอลจีไทยได้ใช้สิทธิของตนอย่างสุจริตแล้วบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ อิงค์ และผู้ถือหุ้นของแอลจีไทยก็ย่อมที่จะไม่มีโอกาสได้รับผลกระทบตามหลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลนี้เลย แต่หากบริษัท แอลจี

¹⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1015 “ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเมื่อได้จดทะเบียนตามบทบัญญัติแห่งลักษณะนี้แล้วท่านจัดว่าเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งรวมกันเข้าเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น”

อิเล็กทรอนิกส์ อิงค์ และผู้ถือหุ้นของแอลจีไทย หรือบุคคลใด ๆ ได้ใช้สิทธิของตนผ่านนิติบุคคลที่ตัวเองได้ตั้งขึ้นมานั้นโดยไม่สุจริตแล้วก็ไม่น่าที่จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 1015 และมาตรา 1096 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แต่อย่างใด และย่อมที่จะได้รับผลกระทบจากหลักการไม่คำนึงถึงสภาพความเป็นนิติบุคคลดังกล่าวนี้ด้วย

เมื่อได้ทำการศึกษาถึงการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะกระบวนการทางด้านศาลแล้วทำให้มีประเด็นต่อไปอีกว่าคำพิพากษาของศาลไทย หรือคำพิพากษาของศาลเกาหลีจะสามารถนำไปบังคับใช้ในศาลต่างประเทศได้หรือไม่ เนื่องจากการประกอบกิจการของวิสาหกิจข้ามชาติในปัจจุบันมีการค้าขายในทางระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น จำเลยในคดีที่พิพาทอาจมีทรัพย์สินอยู่ในหลาย ๆ ประเทศ นอกเหนือจากทรัพย์สินที่มีในประเทศที่ศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว

ดังนั้น ในการศึกษาบทต่อไปจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงกระบวนการบังคับคดีเพื่อที่จะทำให้ทราบถึงแนวทางและวิธีการบังคับคดีที่มีลักษณะระหว่างประเทศเพื่อเป็นองค์ความรู้แก่บรรดาวิสาหกิจข้ามชาติต่าง ๆ ต่อไป